

**Terapiat
etulinjaan**

Terapianavigaattori & ensijäsennys

Toteutettavuus ja käytettävyys

Sara Nurminen, Kasper Mikkonen

Hauska tavata!

Kasper Mikkonen

Kehittämispäällikkö, vaikuttavuus ja tiedolla johtaminen

Psykologi
Väitöskirjatutkija (HY)

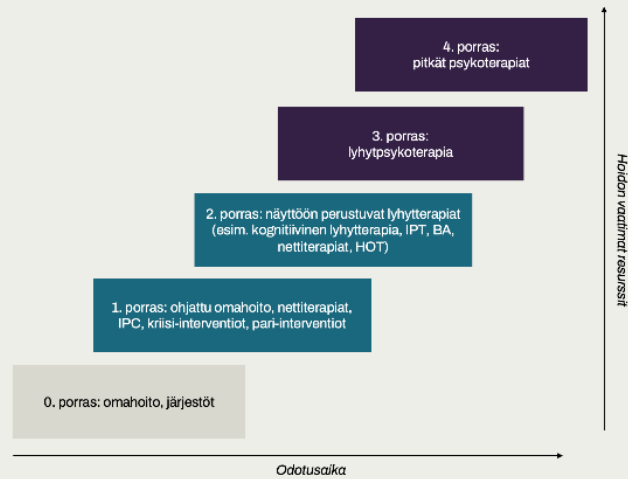
Sara Nurminen

Kehittämispäällikkö, porrastetun hoitomallin yhteiskehittäminen (aikuiset)

Psykologi
Integratiivinen psykoterapeutti

Terapianavigaattori ja ensijäsennys tukevat porrastetun hoitomallin yksilölähtöistä hyödyntämistä

Porrastettu hoitomalli

Mahdollistaa oikeatasoisen ja räätälöidyn hoidon tarjoamisen, resurssin optimoinnin

Terapiat etulinjaan

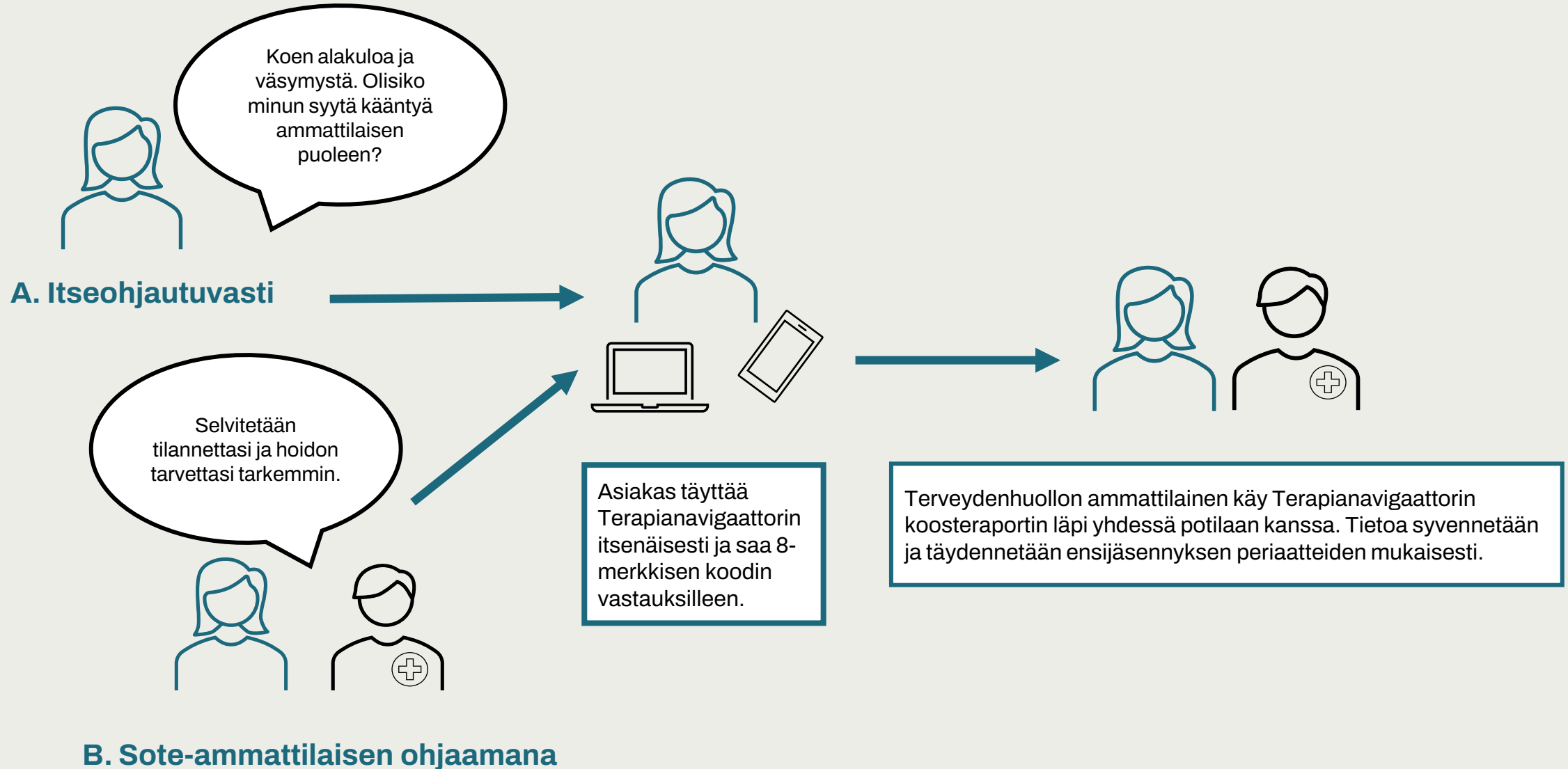
Terapianavigaattori

Terveydenhuollon ammattilaisen digitaalinen apuväline, joka kerää esitiedot arviota ja hoitoonohjausta varten

Ensijäsennys

Ammattilaisen toteuttama kliininen arvio hyödyntäen Terapianavigaattorin keräämiä esitietoja osana ensivaiheen hoitoonohjausta

Apuna heti ensikontaktista lähtien

Mitä tietoa on kerätty/kerätään käyttöönottojen yhteydessä

- **Ensijäsentäjä:** käyttökokemus, ensijäsennyksen kesto, 1. ja 5. käyttökuukauden jälkeen
- **Apua hakeva:** täytön kesto, keskeyttäminen, esteet täytölle

Muu jatkuva tiedonkeruu ja tiedon hyödyntäminen

- **Terapianavigaattorin anonyymi vastausdata:** vastausjakaumat, hyvinvointialuetaso, ikäryhmät, minne aikoo hakeutua
- **Prosessit:** Terapianavigaattorin koosteraportin ja ensijäsennyksen lopputuleman yhteneväisyys, hoitojen aikasaatavuuden seuranta, hoitojen tuloksellisuus
- **Analytiikka ja raportointi** (mm. hyvinvointialuekohtaista- ja palveluyksikkökohtaista tietoa sekä kansallinen vertailutieto) vastuu Terapiat etulinjaan –toimintamallilla. Yhteisesti kehitettyjä ja kehitettäviä prosesseja tiedon hyödyntämiseksi hyvinvointialueilla.

Apua hakevan kokemukset Terapianavigaattorista ja koosteraportista

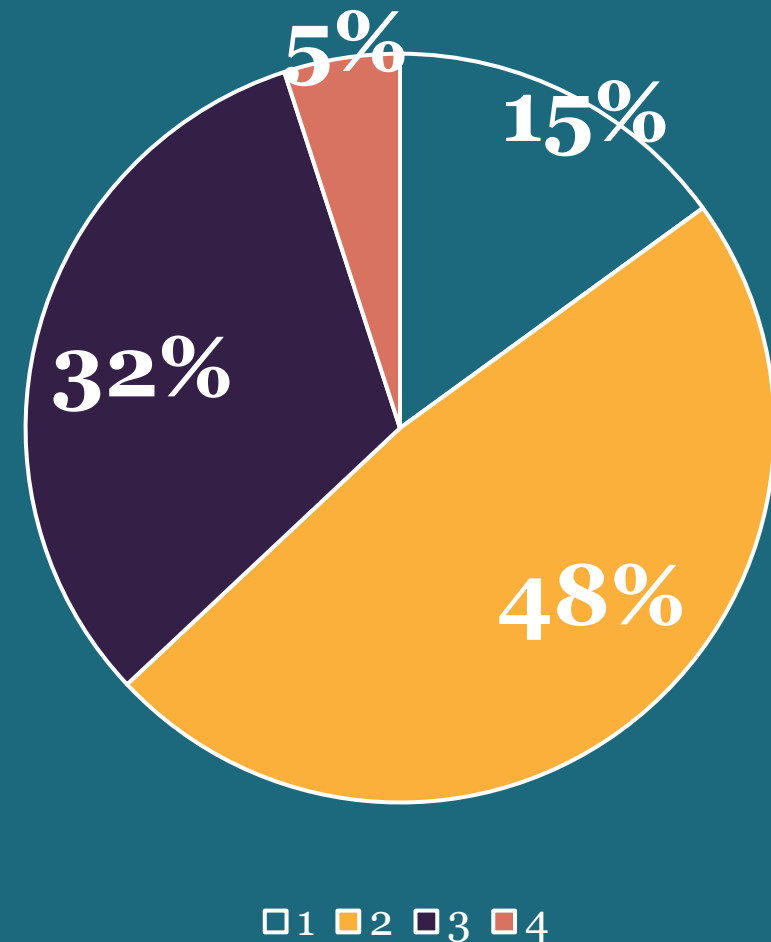
- Keskimääräinen täyttöaika 27 minuuttia.
- Valtaosa, **80 %**, täyttää loppuun
- **Noin 90%** perustasolta apua hakevista kykenee ja haluaa täyttää Terapianavigaattorin

Kehitystarpeet:

- Anonyymissa versiossa ei mahdollisuutta tallettaa tuloksia kesken täytön.
- Lisää kieliversiota suomen, ruotsin ja englannin rinnalle (saamelaiskielet valmistelussa)
- Vahvan tunnistautumisen mahdollisuus

**Terapiat
etulinjaan**

Miten koit Terapianavigaattorin ja koosteraportin?

Terapianavigaattorin käyttökokemus, vastaajia 8062,
21.6.2023 – 24.11.2023

Terapianavigaattorin sisällöllinen jatkokehitys perustuu kentän palautteeseen

- **Kehittämistyössä tasapainotellaan pituuden ja sisällöllisen kattavuuden kanssa:** Terapianavigaattorin halutaan olevan asiakkaalle mahdollisimman kevyt täyttää, mutta samalla tavoitteena on kartoittaa hänen tilanteensa ja hoidon tarpeeseensa liittyvät asiat kiitettävällä tarkkuudella
- **Muutokset mittareissa**
  - **Alkoholi:** AUDIT-C:n lisäksi **AUDIT**, jos kliinisesti merkitsevät pisteet täyttyvät
  - **Uupumus:** KEDS poistettu ja korvattu **BAT-12**
  - **Akuutti elämäntilannekriisi:** seulakysymyksen päivitys
  - **Traumaperäinen stressi:** IES-Rn tilalle **TSQ**
  - **Huumeet:** lisätty **DUDIT**
  - **Toiminnalliset riippuvuudet ja peliriippuvuus:** lisätty kuvaavampi seulakysymys ja **BBGS-seula**
  - **Parisuhdeväkivalta:** tarkennettu väkivallan eri muotojen kuvausta

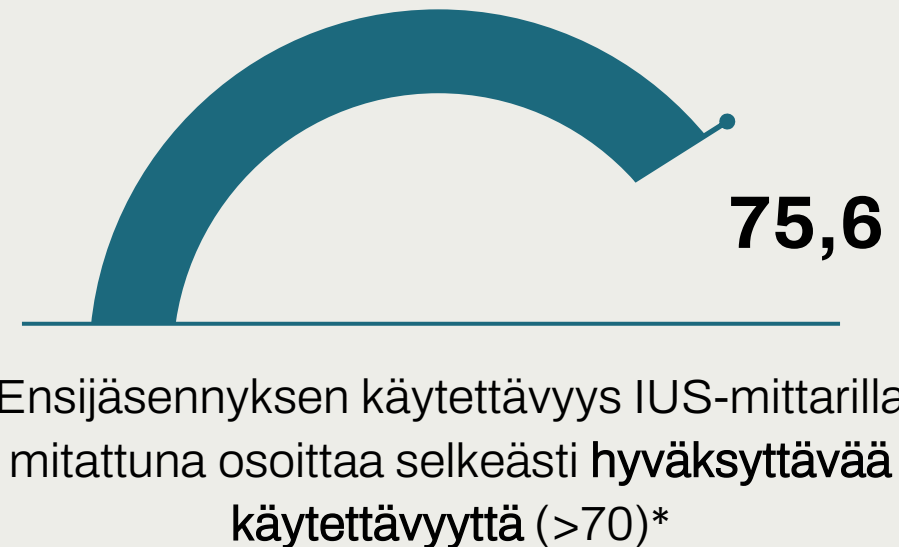
Terapiat etulinjaan

Ammattilaisten kokemukset
Terapianavigaattorin & ensijäsennyksen
käytettävyydestä

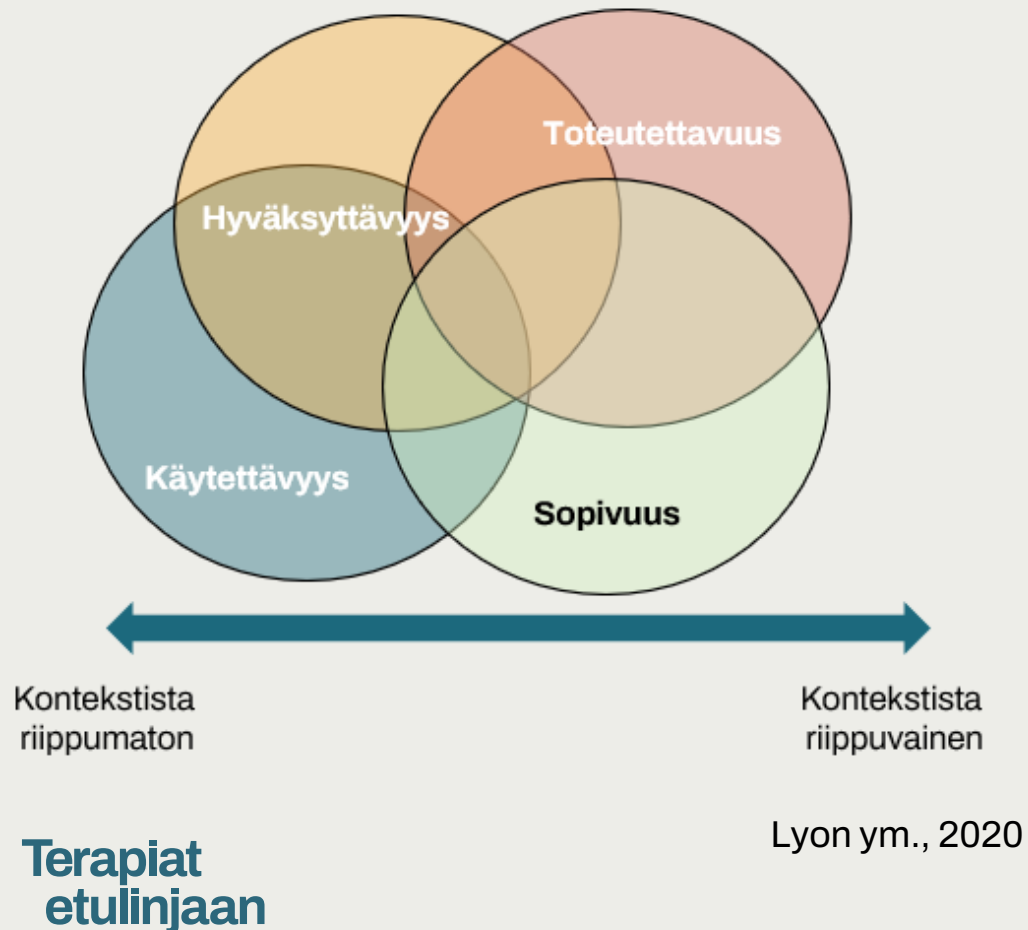
Käytettävyys tarkastelun kohteena

- *Käytettävyys* tarkoittaa tuotteen kykyä palvella tiettyjä käyttäjiä siten, että he saavuttavat tietyt tavoitteet tehokkaasti, sujuvasti ja tyytyväisyyttä tuottaen (International Organization for Standardization, 1998).
- Ilmiötä voidaan mitata *Intervention Usability Scale* (IUS) –kyselyllä (johdettu *System Usability Scale*) (Lyon ym., 2021). Hyväksyttävyyden rajana voidaan pitää 70 pistettä (esim. Lewis 2018).
- Aikaisemmassa tutkimuksessa motivoivan haastattelun käytettävyydeksi perusterveydenhuollon kontekstissa arvioitiin 68,7 (Lyon ym., 2021).

* N=321 ensijäsennystä toteuttavaa ammattilaista

Käytettävyys käsitteenä ja sen mittaaminen

#	Intervention Usability Scale
1.	I think I would like to use this intervention frequently
2.	I found the intervention unnecessarily complex
3.	I thought the intervention was easy to use
4.	I think that I would need the support of an expert consultant to be able to use this intervention
5.	I found the various components of this intervention were well integrated
6.	I thought there was too much inconsistency in this intervention
7.	I would imagine that most people would learn to use this intervention very quickly
8.	I found this intervention very cumbersome to use
9.	I felt very confident using this intervention
10.	I needed to learn a lot of things before I could get going with this intervention

Suomennos tulossa

Ammattilaisen koulutuksen merkitys käytettävyyden arvioinnissa

ANOVA
Kruskal-Wallis

$F = 3,31, df = 2, P = 0.0379$
 $\chi^2 = 6,12, df = 2, P = 0,047$

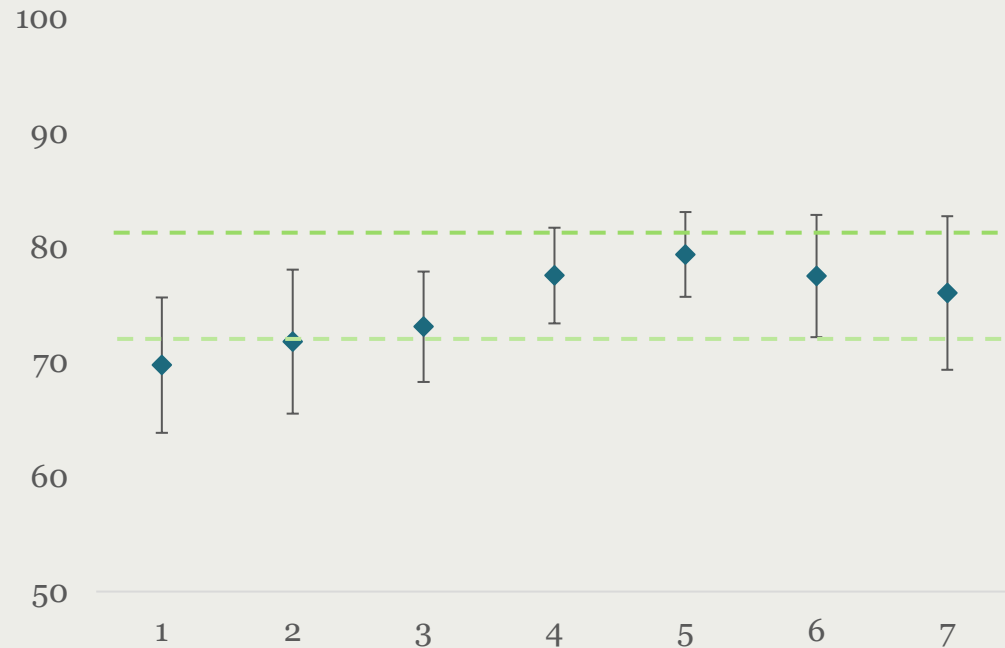

$F = 17,74, df = 1, P < 0,0001$
 $\chi^2 = 15,55, df = 1, P < 0,0001$

Työ- ja käyttökokemuksen määrä käytettävyyden arvioinnissa

ANOVA
Kruskal-Wallis

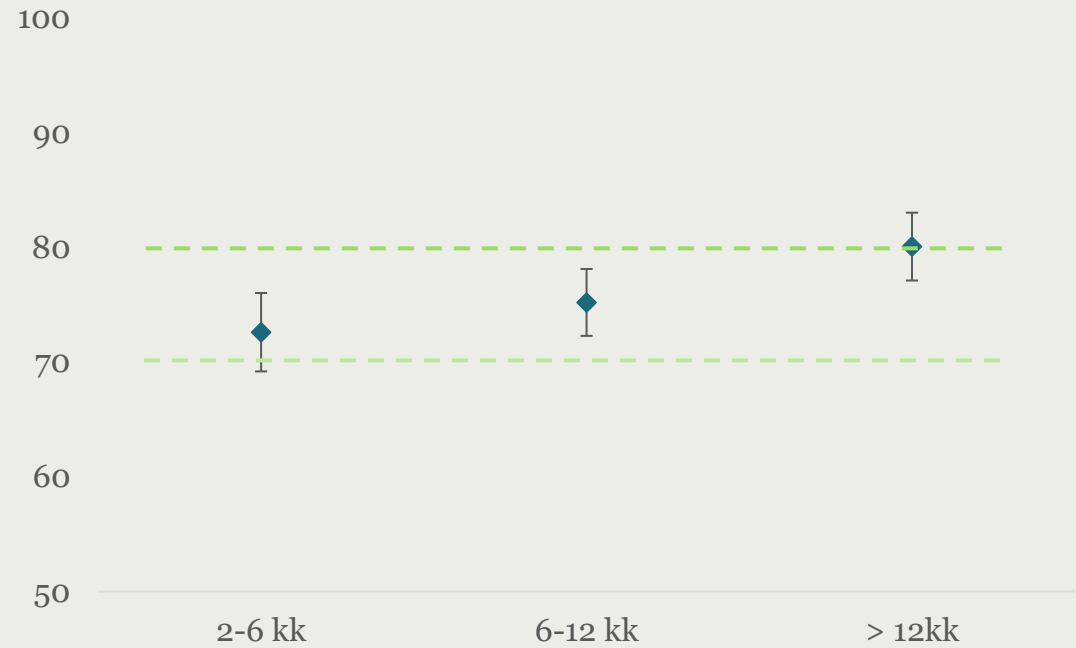
Työkokemuksen määrä sosiaali- ja terveydenhuollon alalla

$F = 1,82, df = 6, P = 0,0949$

$\chi^2 = 10,00, df = 6, P = 0,1244$

Kuinka kauan on käyttänyt Terapianavigaattoria työssään?

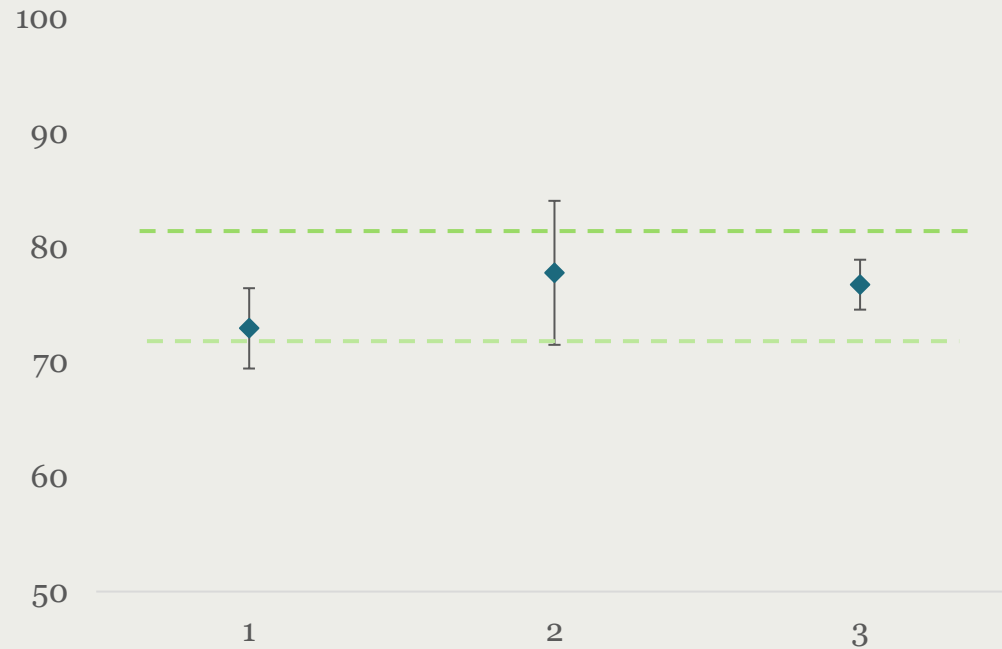
$F = 4,95, df = 2, P = 0,00768$

$\chi^2 = 9,94, df = 2, P = 0,006936$

Käyttökontekstin merkitys käytettävyyden arvioinnissa

ANOVA
Kruskal-Wallis

Millaisessa palvelukontaktissa toteuttaa ensijäsennystä?

$F = 2,12$, $df = 2$, $P = 0,122$
 $\chi^2 = 2,80$, $df = 2$, $P = 0,2463$

Millaisessa organisaatiossa toteuttaa ensijäsennystä?

$F = 12,86$, $df = 2$, $P < 0,0001$
 $\chi^2 = 17,39$, $df = 2$, $P = 0,0001673$

**Terapiat
etulinjaan**

Yhteenveto

Yhteenveto & jatkokehitys 1/2

- Terapianavigaattori *liittyy erottamattomasti porrastettuun hoitomalliin ja ensijäsennykseen.*
- Ensijäsennys on itsessään *interventio*, jonka tavoitteena on yhteistyössä tunnistaa oikeatasoisen ja aikainen palvelu.
- Sisällöllistä kehitystä tehdään kentän palautteen pohjalta.
- *Ammattilaiset arvioivat ensijäsennyksen käytettävyydeltään hyväksi.* Käytettävyyden arviointiin vaikuttaa ainakin: onko ammattilaisella interventiokoulutuksia, millaisessa organisaatiossa ensijäsennystä käyttää ja kuinka kauan ensijäsennystä on toteuttanut.
- Esitetty käytettävyyden arviointi auttaa tunnistamaan käyttäjäryhmiä, joiden kanssa käytettävyyteen tulee erityisesti panostaa.

Yhteenveto & jatkokehitys 2/2

- Kehitystyötä jatketaan:
  - Kentän kuuleminen
  - Implementaatiomittareiden validointi, tutkimus
  - Nopeutta implementaatioon toisi *ensijäsennyksen toimenpidekoodi*. Tätä toivotaan erityisesti kentältä.
- DigiFinland Oy ja HUS ovat tehneet yhteistyösopimuksen Terapia- ja Interventionavigaattoripalveluiden tarjoamisesta jatkossa osana DigiFinlandin palveluportfoliota
  - Navigaattoreiden teknisestä toteutuksesta ja tuesta vastaa DigiFinland, alkaen vuodesta 2026
  - HUS Psykiatria / Terapiat etulinjaan –toimintamalli vastaa sisällöstä, ensijäsennys-koulutuksesta sekä käyttöönoton tuesta
  - Terapianavigaattorin tekninen kehitys nousee seuraavalla tasolle, mm. vahvan tunnistautumisen mahdollisuus
  - Terapianavigaattorin ja Interventionavigaattorin *anonyymi, maksuton ja vapaasti saatava versio säilyy* (vastaa nykyversiota)

Lähteet

- Lewis, J. R. (2018). The system usability scale: past, present, and future. *International Journal of Human–Computer Interaction*, 34(7), 577-590.
- Lyon, A. R., Brewer, S. K., & Areán, P. A. (2020). Leveraging human-centered design to implement modern psychological science: Return on an early investment. *American Psychologist*, 75(8), 1067.
- Lyon, A. R., Pullmann, M. D., Jacobson, J., Osterhage, K., Al Achkar, M., Renn, B. N., ... & Areán, P. A. (2021). Assessing the usability of complex psychosocial interventions: The Intervention Usability Scale. *Implementation Research and Practice*, 2, 2633489520987828.